

הפלירט שלי עם הקולנוע / "הארץ"

כתיבת התסריט לסרט "הבחור של שולי" היתה חוויה מסעירה ומפרה, אבל בסופו של דבר גבירתי האמיתית היתה ונותרה הפרוזה

דורית רביניאן

13.02.2014

11:41

המשיכה של יוצר הטלוויזיה חגי לוי לנושאים ספרותיים לא התחילה ב"מקוללים". ב-1996 הוא הגה רעיון לחבר בין במאי קולנוע וסופרים צעירים, ולהפיק סדרת דרמות לערוץ 2: "סיפורים קצרים על אהבה". כבר בטלפון, כשחגי פנה אלי, אמרתי לו שאני לא יודעת לכתוב תסריטים. וחזרתי על זה שוב למחרת, במשיכת כתפיים, כשנפגשנו בבית הקפה ברחוב שינקין. הייתי בת 23, רומן ראשון שלי התפרסם כמה חודשים קודם לכן, ובית הקפה היה מקום חדש ואופנתי שנקרא "קפה כזה".

חגי חשב שלמדתי ספרות באוניברסיטה. אמרתי שאני עוד מתלבטת ועדיין לא נרשמתי ללימודים. ואת הרומן, הוא שאל, מי לימד אותך לכתוב? השבתי שקראתי ספרים. הוא צחק ואמר, אז תעשי אותו דבר עם סרטים. הוא הוציא עט ושירטט על מפית נייר את המבנה הקלאסי של שלוש המערכות: התחלה – אמצע – סוף. לאורך הקו שמתח ציין נקודות: אקספוזיציה. אירוע מחולל. קונפליקט. סיבוך. שיא. התרה. ומעל השרטוט כתב: 1 עמוד תסריט = 1 דקה בסרט. הוא אמר שלסרט שאורכו שעה עלי לכתוב תסריט בן 60 עמודים. הוא גם נתן לי עותק של ספר ההדרכה "איך כותבים תסריט" מאת קובי ניב, והציע שאעיין בו. אמרתי תודה והלכתי הביתה ולא חשבתי שייצא מזה משהו.

אני לא זוכרת איך נולד הרעיון ל"הבחור של שולי". אולי תוך כדי הקריאה במדריך של קובי ניב, או בזמן הצפייה בסרטים שניתח שם. אני רק זוכרת שמתישוה הייתי שקועה בהקמת סצנות ובבניית קווי עלילה. חשבתי להתנסות בזה קצת, ובנתיים הכוח של הסיפור תפס אותי, וכולי הייתי בו.

"הבחור של שולי."

די במהרה הפנמתי את העקרונות שהכתיב המדריך: פעולות ודיאלוגים ותו לא. בלי הלכי מחשבה, בלי מונולוגים פנימיים, עלי לתמלל אך ורק את מה שנראה על המסך. לכתוב מה אומר הגיבור ומה משיבה לו הגיבורה, ומה הם עושים: יושבים, אוכלים, קמים, הולכים. אבל העקרונות האלה, הקשוחים, היבשים, מהר מאוד גם תיסקלו אותי. הדף הלבן על המסך נראה לי לבן מדי, ריק ואוורירי מדי, והטקסט עצמו – קר וטכני כמו חוברת הוראות הפעלה.

כדי להמשיך הייתי חייבת איזו לחלוחית. אמרתי לעצמי שרק את העמודים הראשונים, שבהם אני יוצקת את יסודות העלילה, אכתוב כמו שאני מכירה, כמו בפרוזה, ואחר כך, ככל שיתפתח הסיפור וילבש צורה, אמשיך לפי ההוראות. חזרתי להתחלה ונתתי פיוט בתיאורי מזג אוויר, קישטתי בהצגת הדמויות, סילסלתי פה ושם את השפה.

והנה, כשהתחלתי סצינה חדשה, הצטיירה לעיני התמונה במלואה: ארונות המטבח וערימת הכלים בכיור, מה אומרת הכותרת בעיתון שמונח על השיש, ואיך הגוון של הענבים בקערת הפירות מתמזג עם האגסים. והגיבורה שעוברת שם ובידיה גיגית כביסה, איך עשוי שערה ומה היא לובשת ואיך נרתעת הבעת פניה מקרינת האור כשהיא פותחת את דלת המרפסת, ומה נשקף אליה מהחצר האחורית: חוטי כביסה, שיח שושנים אדומות, רחוב. ועכשיו, כשהיא סוחטת את הכבסים סחיטה אחרונה, כתבתי איך ניגרים המים בענפי השושנים, ואיך, כשהיא תולה את הסדין, כמו עיגולי הזיעה שמתגלים בשמלתה, מתפשט כתם המים הכהה ונספג באדמה.

השלמתי את "הבחור של שולי" בתוך שנה כמעט. במהלכה הציע חגי לוי לבמאי [דורון צברי](#) שיביים את הסרט, ובסופה העביר לו לקריאה צרור של 120 עמודים: היו שם 60 עמודי דיאלוגים והוראות משחק, ועוד 60 עמודים של זוויות אור ומצבי אווירה, הדפסי טפט וחפצי נוי. במאי אחר היה יכול לראות בכך הפרזה או יומרנות, אבל צברי דווקא אהב את זה. למזלי, למזלו של "הבחור של שולי", התברך הסרט בבמאי שהוא חובב ספרות ומספר סיפורים מחונן בפני עצמו, ושפע הפרטים והתיאורים דווקא הלהיב אותו.

גם בהמשך צברי התגלה כשותף נדיב ועירב אותי כמעט בכל היבט של העשייה: מליהוק השחקנים, דרך עיצוב התפאורה, ועד לעבודת העריכה והפסקול. תהליך היצירה בצוותא היה מפרה ומסעיר ואותו קיץ זכור לי כתקופה יפה, מלאת התרחשויות. אבל גבירתי האמיתית היתה ונתורה הפרוזה, ואליה גם השתוקקתי לחזור בכל חודשי ההפקה של הסרט. השתוקקתי שכל זה ייגמר ואוכל לחזור לשולחן הכתיבה. קצרה רוחי לחזור לשקט הבוהה שלי, לבלעדיות, לחירות המחשבה, להימצא שוב עם העברית. התגעגעתי לעולם הדמיון כמו דו־חי שצמא לטבול שוב במים.